

Οριζόντια Περιβαλλοντικά Θέματα

*Επικαιροποίηση
Έκθεσης Κατάστασης Περιβάλλοντος 2018*

ΕΚΠΑΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Έπαυλη Καζούλη, Λεωφ. Κηφισίας 241, 145 61 Κηφισιά
Τηλ. 210 8089271, 3, Fax 210 8084707, e-mail: info-ekpaa@prv.ypeka.gr, <http://ekpaa.ypeka.gr/>

ISBN: 978-960-99033-9-4

Πρόλογος

Το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑ) ιδρύθηκε το 2000 για να συνεισφέρει στην επίτευξη της ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης στην ευρύτερη αναπτυξιακή πολιτική, σε επιμέρους τομείς και στο στρατηγικό σχεδιασμό, παρέχοντας την κατάλληλη τεχνογνωσία και αντικειμενική πληροφόρηση.

Σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα 325/2000 (Α' 266) με το οποίο συστάθηκε το ΕΚΠΑ, και ειδικότερα το σημείο (ε) της παρ. 2 του άρθρου 3 αυτού, προβλέπεται ότι το ΕΚΠΑ «*συντάσσει ετήσια έκθεση με την οποία αποτιμά την κατάσταση περιβάλλοντος της χώρας και προβαίνει σε εκτιμήσεις για τους στόχους, τις κατευθύνσεις και τα μέτρα της ασκούμενης περιβαλλοντικής πολιτικής*».

Το Νοέμβριο του 2018 το ΕΚΠΑ παρουσίασε την Έκθεση Κατάστασης Περιβάλλοντος 2018 (ΕΚΠ 2018, https://ekpaa.ypeka.gr/wp-content/uploads/2019/10/181019_Book-YPEKA_LOW.pdf) την πρώτη μετά το 2013 (που αφορούσε την περίοδο 2008-2011) και την τέταρτη συνολικά Έκθεση Κατάστασης Περιβάλλοντος της Ελλάδας. Η ΕΚΠ 2018 αποτελεί μια ολοκληρωμένη συνοπτική παρουσίαση των εξελίξεων και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι βασικοί τομείς του περιβάλλοντος και έχει στόχο την λεπτομερή ενημέρωση πολιτών και Πολιτείας αλλά και τη σύνδεση με την αντίστοιχη έκθεση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος. Για την εκπόνηση της Έκθεσης το ΕΚΠΑ συνεργάστηκε με πανεπιστημιακούς φορείς, ερευνητικά κέντρα και τεχνικές εταιρείες. Στην ΕΚΠ 2018 περιλαμβάνονται λεπτομερείς πληροφορίες για την κατάσταση του περιβάλλοντος στην Ελλάδα στους τομείς της κλιματικής αλλαγής, της ποιότητας της ατμόσφαιρας, του θορύβου, της φύσης, των υδάτων, των αποβλήτων και των οριζόντιων περιβαλλοντικών θεμάτων, παρέχοντας σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς μια αντικειμενική βάση στοιχείων και πληροφοριών.

Η παρούσα επικαιροποίηση της ΕΚΠ 2018 ως προς τα Οριζόντια Θέματα περιβάλλοντος συντάχθηκε με βάση τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία. Στόχος της επικαιροποίησης είναι η παροχή αντικειμενικής βάσης πληροφόρησης και η συνεισφορά στη δημόσια συζήτηση για τις κατευθύνσεις και τα μέτρα πολιτικής στον τομέα των οριζόντιων περιβαλλοντικών θεμάτων και ιδίως της περιβαλλοντικής αδειοδότησης και των περιβαλλοντικών ελέγχων.

Η Ομάδα Έργου για την επικαιροποίηση της ΕΚΠ 2018 ως προς τα Οριζόντια Θέματα αποτελείτο από τους Π. Βαρελίδη, Αγγ. Καλλιοντζή και Κ. Κορυζή.

Ευχαριστούμε θερμά τη Δ/ση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του ΥΠΕΝ για τη συνεργασία τους στην απρόσκοπτη παροχή των στοιχείων.

Πέτρος Βαρελίδης
Εκτελών χρέη Διευθυντή ΕΚΠΑ

Ζωή Βροντίση
Πρόεδρος ΕΚΠΑ

Πίνακας περιεχομένων

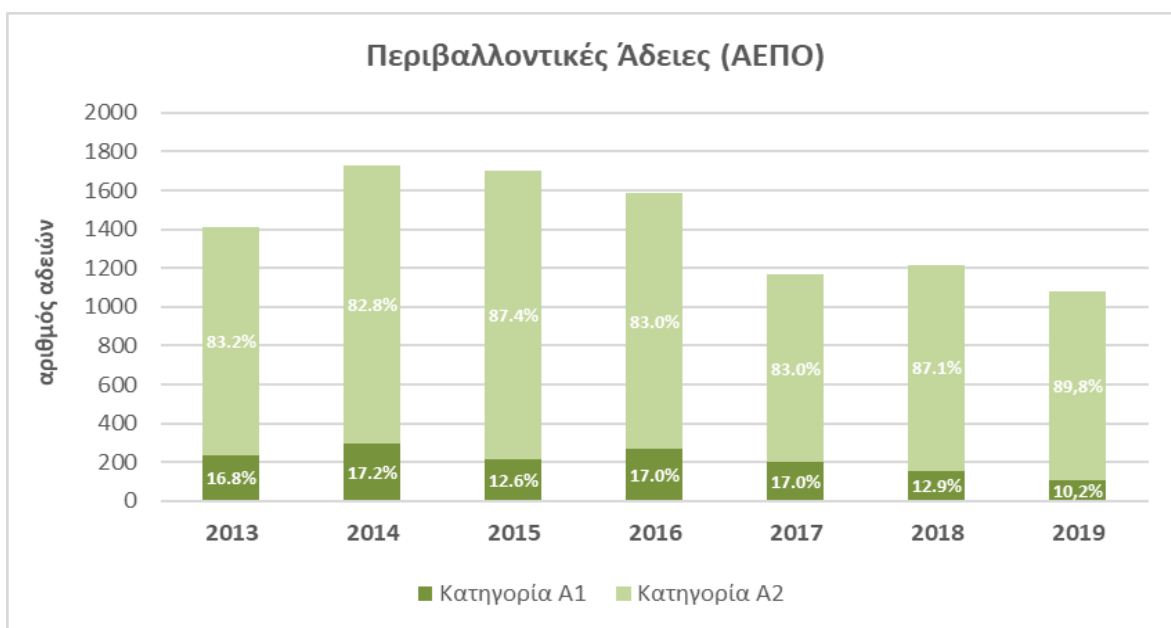
Περιβαλλοντική Αδειοδότηση.....	3
1. Συγκεντρωτικά στοιχεία Περιβαλλοντικών Αδειών	3
2. Στοιχεία Περιβαλλοντικών Αδειών έτους 2018	7
3. Στοιχεία Περιβαλλοντικών Αδειών έτους 2019	11
Περιβαλλοντικές Επιθεωρήσεις	15
1. Στοιχεία Ελέγχων Επιθεωρητών Περιβάλλοντος	15
2. Στοιχεία ελέγχων Περιφερειακών Αρχών	18
3. Υποθέσεις Περιβαλλοντικής Ευθύνης	19
Πιστοποίηση κατά EMAS	20
Πιστοποίηση προϊόντων / υπηρεσιών με το Οικολογικό Σήμα της ΕΕ	21
Συμπεράσματα και εκτιμήσεις για τους στόχους, κατευθύνσεις και τα μέτρα περιβαλλοντικής πολιτικής	23

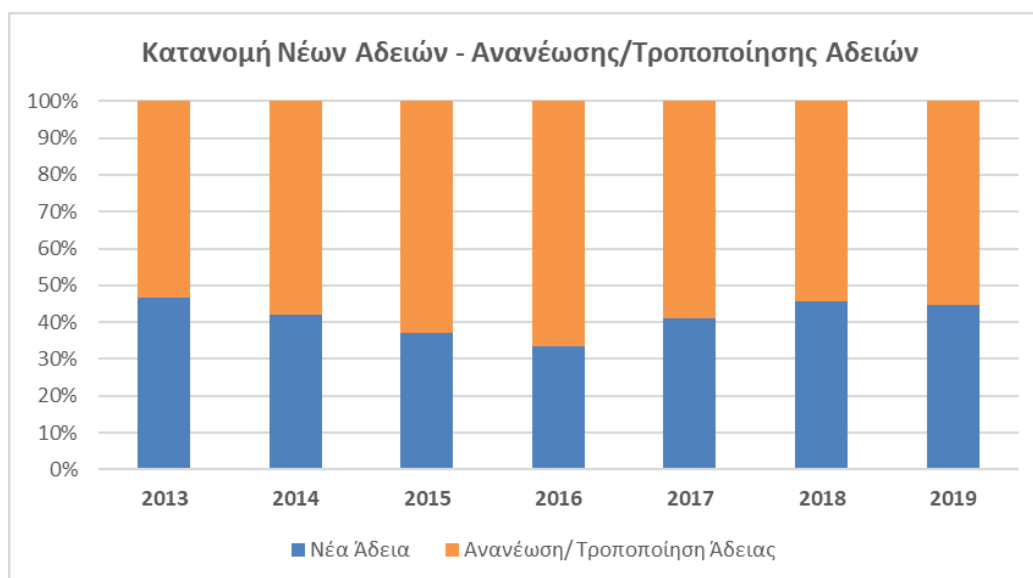
Περιβαλλοντική Αδειοδότηση

Πηγή πληροφόρησης: Βάση Δεδομένων ΑΕΠΟ, Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης, ΥΠΕΝ

1. Συγκεντρωτικά στοιχεία Περιβαλλοντικών Αδειών

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία των περιβαλλοντικών αδειών ή αλλιώς αποφάσεων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ), που προκύπτουν από τη βάση δεδομένων ΑΕΠΟ (<http://aepo.ypeka.gr>) του ΥΠΕΝ, παρατηρείται μια σταθεροποίηση του αριθμού των αδειών έργων και δραστηριοτήτων τα τελευταία τρία χρόνια, που είναι σταθερά μειωμένος σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, με τον κύριο όγκο των αδειών (άνω του 80%) να εκδίδεται από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις (κατηγορία Α2), ενώ οι άδειες για τα νέα έργα καταλαμβάνουν το 40% κατά μέσο όρο 5ετίας επί του συνόλου.

Τα έργα που αδειοδοτούνται από την αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΝ (κατηγορία Α1) είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό έργα χερσαίων και εναέριων υποδομών (27.7%*) και έργα βιομηχανικών δραστηριοτήτων (13.7%*) και ακολουθούν οι εξορυκτικές δραστηριότητες (10.7%*) και οι τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης (8.6%*). Με μικρότερα ποσοστά ακολουθούν τα υδραυλικά έργα (7.4%*), τα συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών (6.7%*), τα λιμενικά έργα (6.3%*), οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (5.9%*).

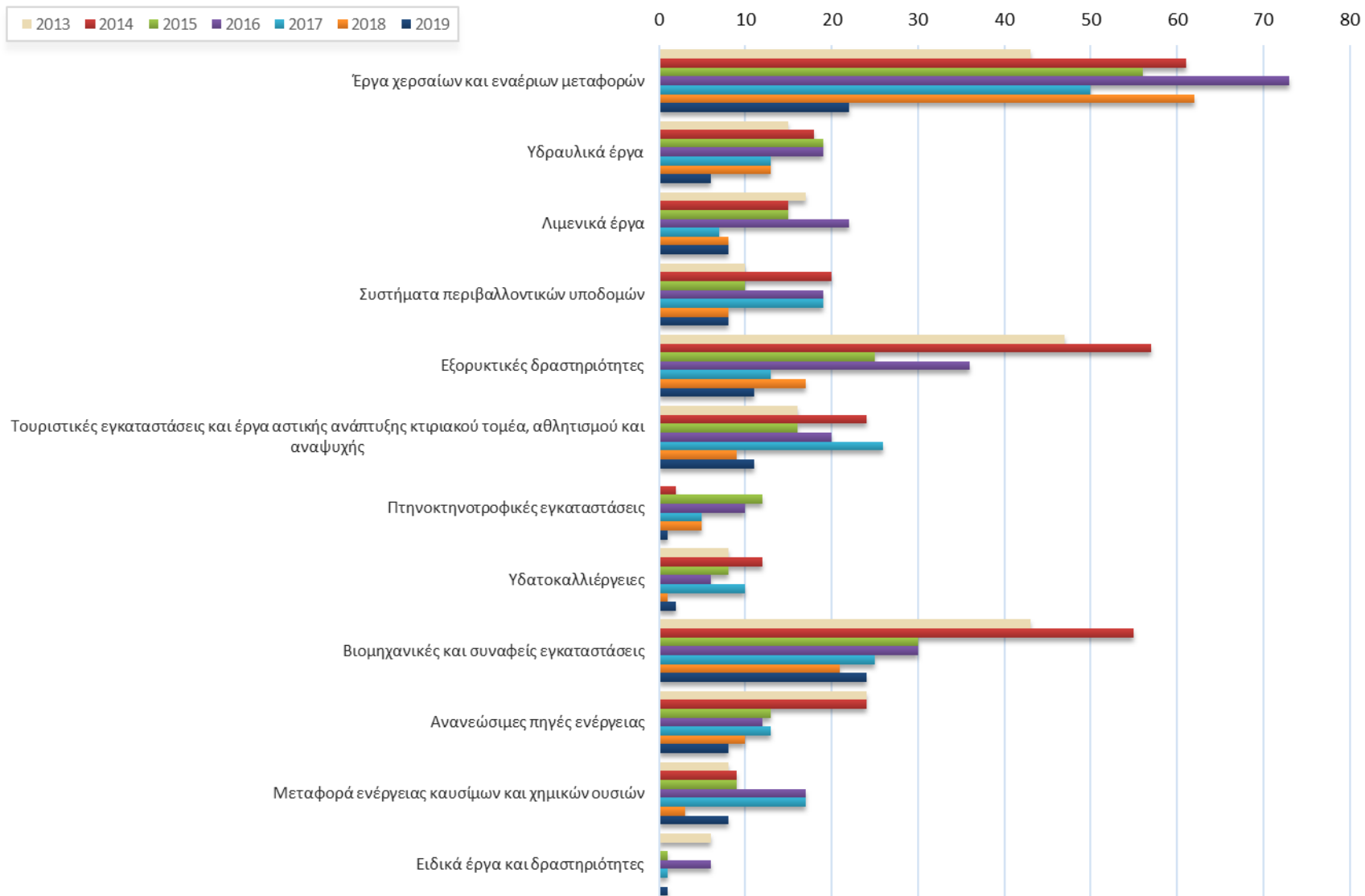
Σε ότι αφορά έργα που αδειοδοτούνται από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις (κατηγορία Α2), ο μεγαλύτερος αριθμός των περιβαλλοντικών αδειών προέρχεται από βιομηχανικές δραστηριότητες (19.3%*) και ακολουθούν τα ειδικά έργα και δραστηριότητες (14%*), οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (13.2%*) και οι εξορυκτικές δραστηριότητες (10.8%*).

Συνολικά, οι βιομηχανικές δραστηριότητες αντιπροσωπεύουν το υψηλότερο ποσοστό από τις 12 θεματικές ομάδες (18%*), ακολουθούμενες από τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (12%*), τα ειδικά έργα και κατασκευές (12%*) και τις εξορυκτικές δραστηριότητες (11%*).

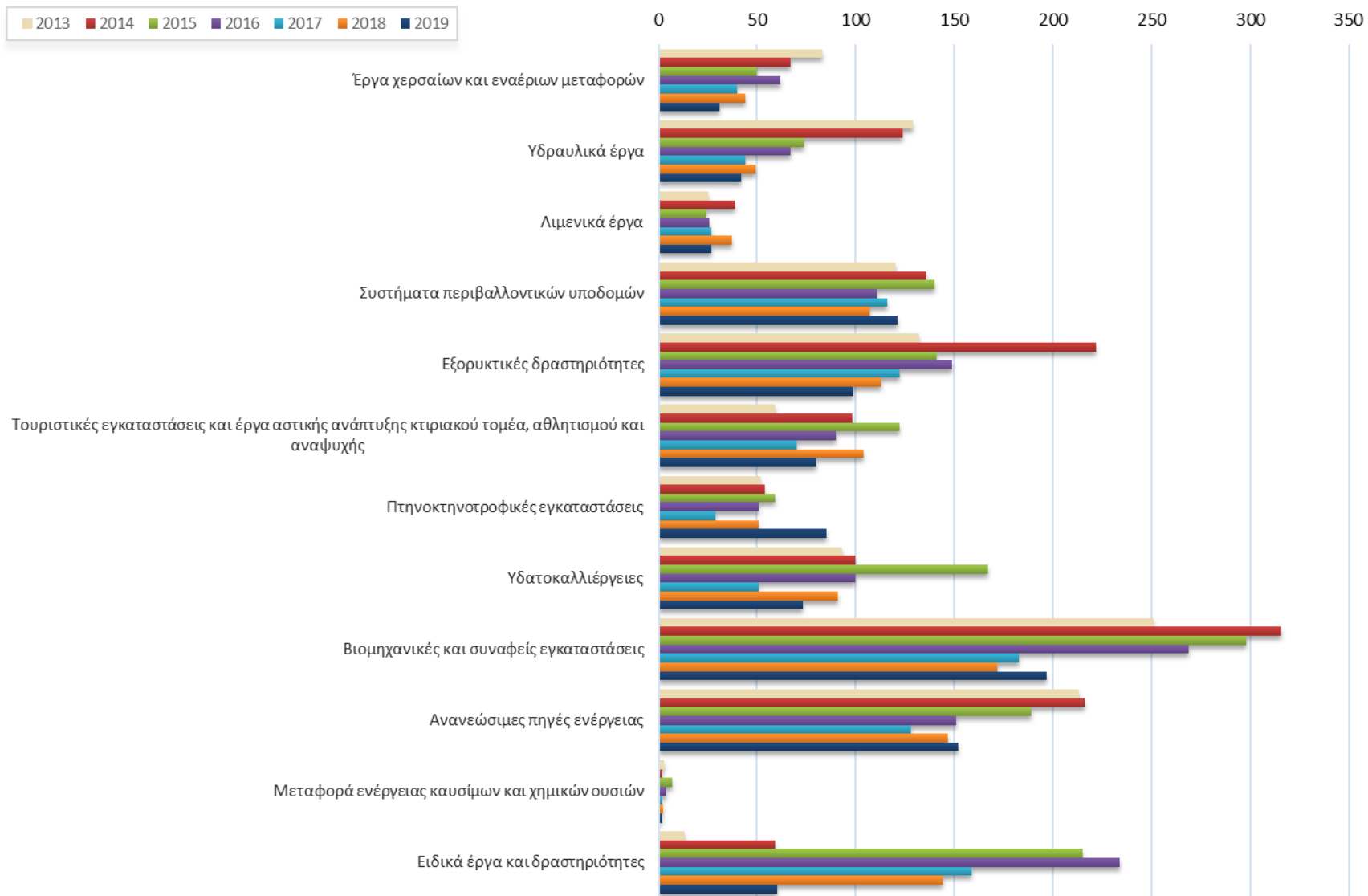
* Μέσος όρος τελευταίας 5ετίας

ΑΕΠΟ Κατηγορίας Α1 ανά Ομάδα Έργου/Δραστηριότητας

2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019

ΑΕΠΟ Κατηγορίας Α2 ανά Ομάδα Έργου/Δραστηριότητας

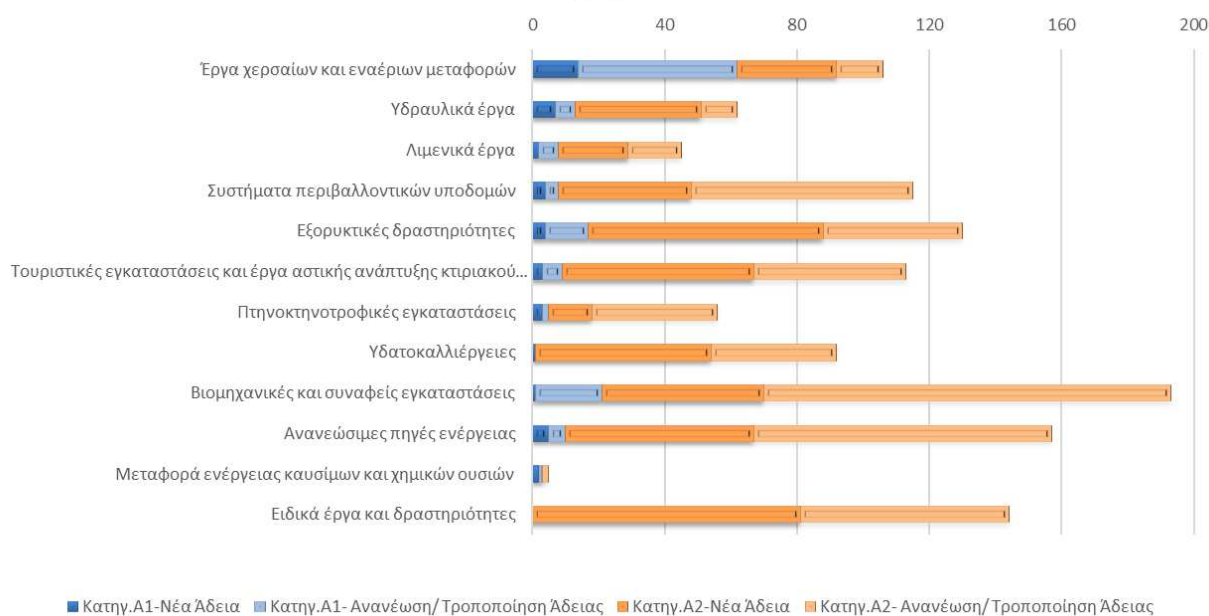

2. Στοιχεία Περιβαλλοντικών Αδειών έτους 2018

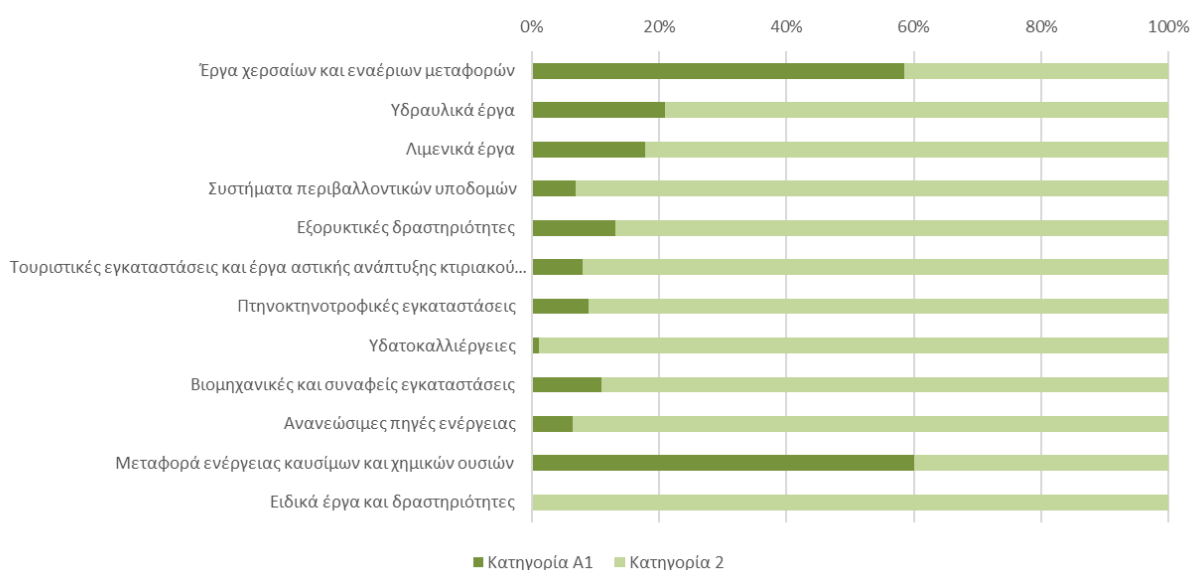
Ο παρακάτω πίνακας παραθέτει αναλυτικά τα στοιχεία των περιβαλλοντικών αδειών του έτους 2018. Από το σύνολο των 1218 αδειών, οι 157 άδειες (12.9% επί του συνόλου) κατατάσσονται σε έργα κατηγορίας A1, εκ των οποίων οι 46 (~30%) είναι νέες άδειες. Οι άδειες της κατηγορίας A2 αριθμούν συνολικά 1061 (87.1% επί του συνόλου), εκ των οποίων οι 511 (~50%) είναι νέες άδειες. Από τα σχετικά γραφήματα που ακολουθούν φαίνεται ότι οι θεματικές έργων με τα μεγαλύτερα ποσοστά εμφάνισης νέων αδειών είναι τα ειδικά έργα και δραστηριότητες (14.5%), οι εξορυκτικές δραστηριότητες (13.5%), οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (11.1%) και οι τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης (11.0%). Αξίζει να σημειωθεί ότι κοντά στο 60% των αδειών έργων μεταφοράς ενέργειας είναι κατηγορίας A1, οι υπόλοιπες ομάδες έργων εμφανίζουν ποσοστά χαμηλότερα του 20%, ενώ η ομάδα 'ειδικά έργα και δραστηριότητες' κατατάσσεται συνήθως αποκλειστικά στην κατηγορία A2.

Ομάδα έργου/ δραστηριότητας		Κατηγορία A1			Κατηγορία A2			Σύνολο
		Νέα Άδεια	Ανανέωση/ Τροποποίηση Άδειας	Σύνολο	Νέα Άδεια	Ανανέωση/ Τροποποίηση Άδειας	Σύνολο	
1η	Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών	14	48	62	30	14	44	106
2η	Υδραυλικά έργα	7	6	13	38	11	49	62
3η	Λιμενικά έργα	2	6	8	21	16	37	45
4η	Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών	4	4	8	40	67	107	115
5η	Εξορυκτικές δραστηριότητες	4	13	17	71	42	113	130
6η	Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής	3	6	9	58	46	104	113
7η	Πτηνοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις	3	2	5	13	38	51	56
8η	Υδατοκαλλιέργειες	1	0	1	53	38	91	92
9η	Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις	1	20	21	49	123	172	193
10η	Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	5	5	10	57	90	147	157
11η	Μεταφορά ενέργειας καυσίμων και χημικών ουσιών	2	1	3	0	2	2	5
12η	Ειδικά έργα και δραστηριότητες	0	0	0	81	63	144	144
Σύνολο		46	111	157	511	550	1061	1218

Είδος ΑΕΠΟ ανά Ομάδα Έργου/Δραστηριότητας 2018

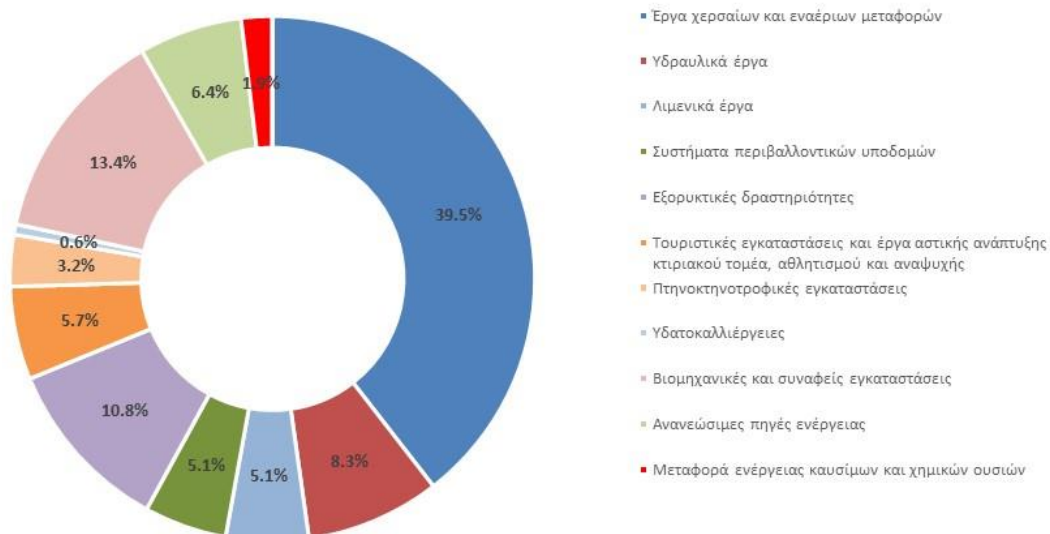

Κατανομή ΑΕΠΟ κατά κατηγορία ανά Ομάδα έργου/δραστηριότητας 2018

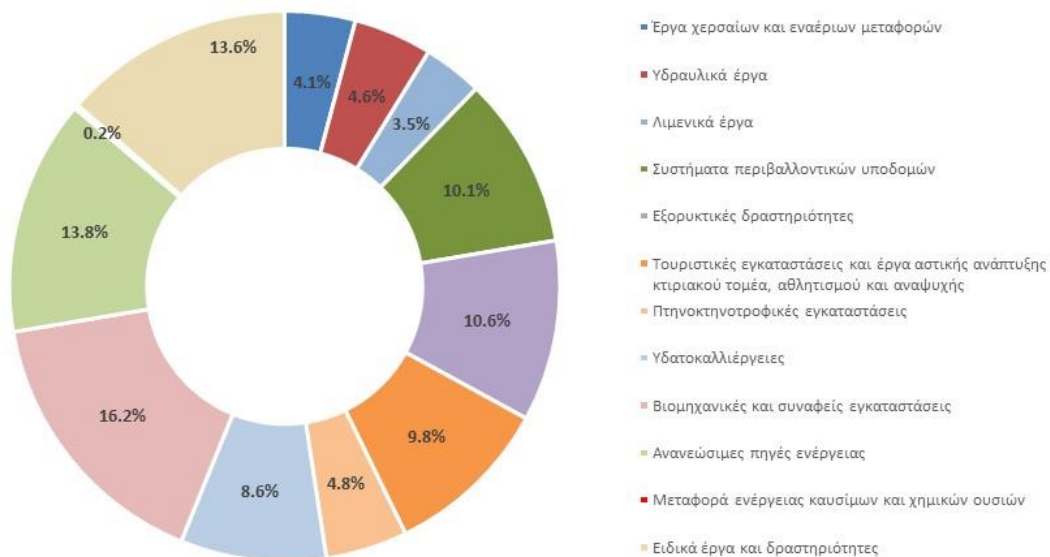

Τα γραφήματα της κατανομής των περιβαλλοντικών αδειών ανά κατηγορία και θεματική ομάδα καταδεικνύουν ότι δεν υφίστανται σημαντικές διαφοροποιήσεις στην κατάταξη αδειοδότησης έργων σε επίπεδο θεματικής ομάδας σε σχέση με την τελευταία πενταετία. Τα έργα που αδειοδοτούνται από την αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΝ (κατηγορία Α1) είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό έργα χερσαίων και εναέριων υποδομών (39.5%) και ακολουθούν οι βιομηχανικές δραστηριότητες (13.4%) και οι εξορυκτικές δραστηριότητες (10.8%). Ο μεγαλύτερος αριθμός των περιβαλλοντικών αδειών που εκδίδουν οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις (κατηγορία Α2) προέρχεται από βιομηχανικές δραστηριότητες (16.2%), τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (13.8%), τα ειδικά έργα και δραστηριότητες (13.6%) και τις εξορυκτικές δραστηριότητες με τα συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών (10.6% και 10.1% αντίστοιχα).

Κατανομή ΑΕΠΟ Κατηγορίας Α1 ανά Ομάδα Έργου/Δραστηριότητας
2018

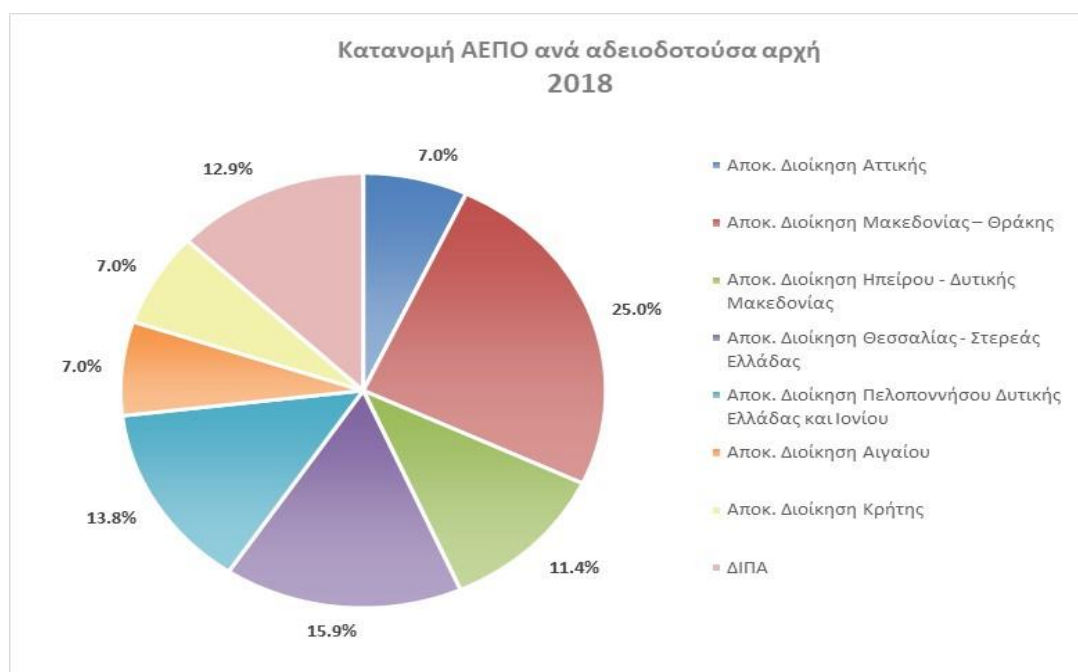

Κατανομή ΑΕΠΟ Κατηγορίας Α2 ανά Ομάδα Έργου/Δραστηριότητας
2018

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται για το έτος 2018 οι περιβαλλοντικές άδειες ανά αδειοδοτούσα αρχή που αναλύονται ανά ομάδα έργου/δραστηριότητας. Το μεγαλύτερο ποσοστό αδειών σε επίπεδο αποκεντρωμένης διοίκησης καταλαμβάνουν, όπως φαίνεται στο γράφημα, οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις Μακεδονίας-Θράκης, Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας και Πελοποννήσου-Δυτικής Ελλάδας-Ιονίου.

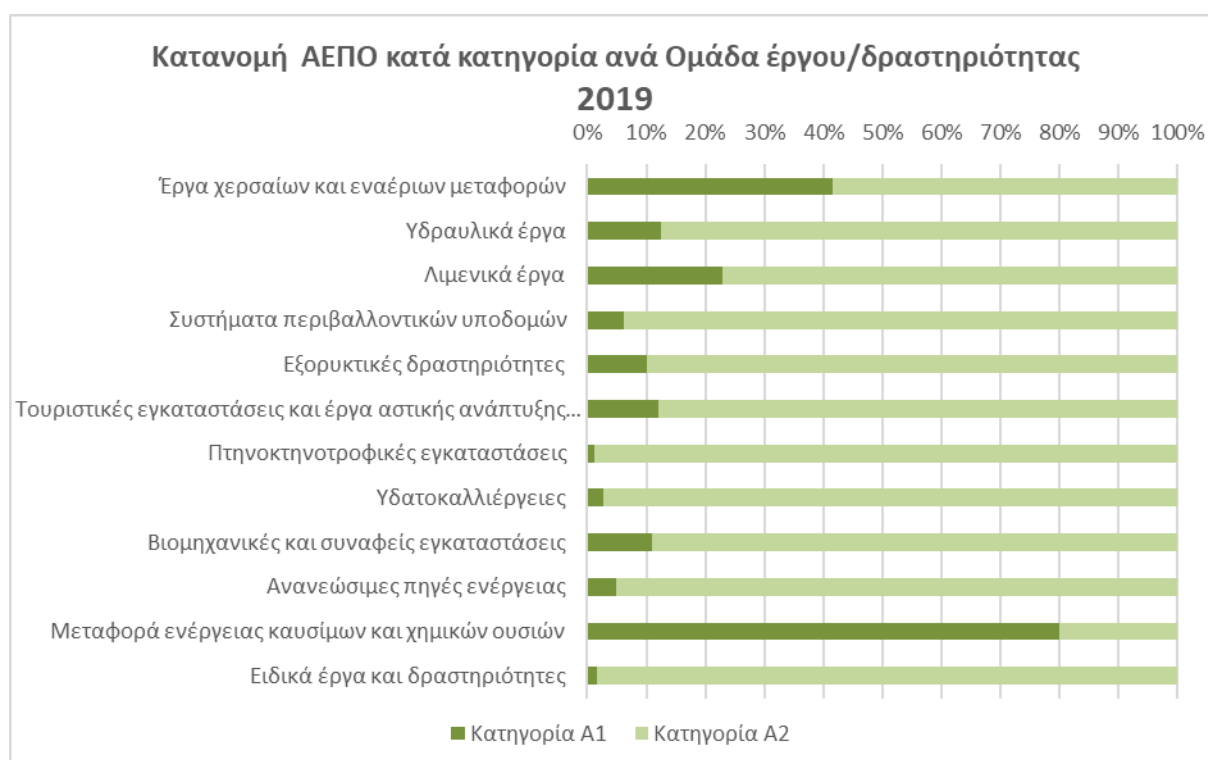
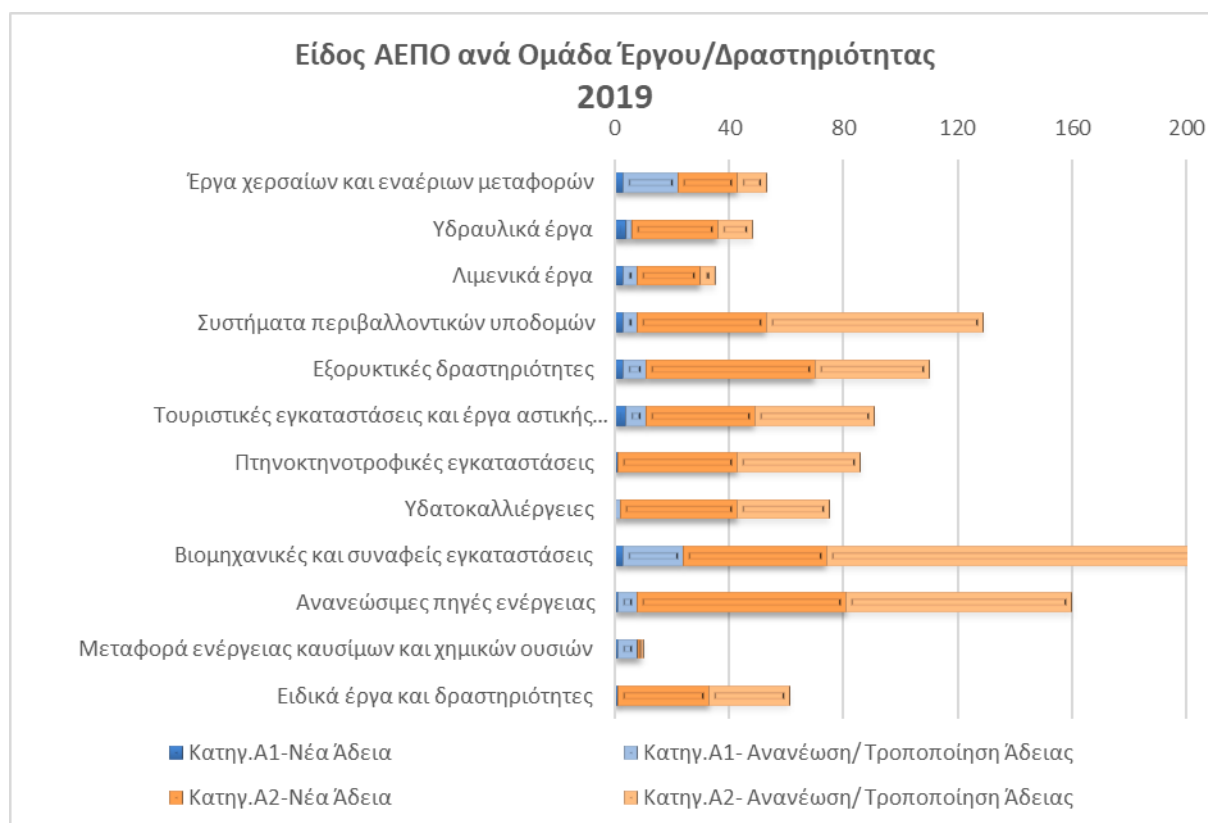
Ομάδα έργου/ δραστηριότητας		Αποκεντρωμένη Διοίκηση							ΔΙΠΑ	Σύνολο
		Αττικής	Μακεδονίας – Θράκης	Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας	Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αιγαίου	Κρήτης		
1η	Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών	3	6	7	11	8	2	7	62	106
2η	Υδραυλικά έργα	3	16	6	15	4	2	3	13	62
3η	Λιμενικά έργα	1	3	1	7	9	11	5	8	45
4η	Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών	11	29	10	13	23	12	9	8	115
5η	Εξορυκτικές δραστηριότητες		60	12	12	12	12	5	17	130
6η	Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής	10	13	6	3	31	19	22	9	113
7η	Πτηνοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις	3	15	26	2	5			5	56
8η	Υδατοκαλλιέργειες	8	47	8	15	12	1		1	92
9η	Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις	40	46	17	32	19	8	10	21	193
10η	Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	1	37	20	56	23	3	7	10	157
11η	Μεταφορά ενέργειας καυσίμων και χημικών ουσιών			1		1			3	5
12η	Ειδικά έργα και δραστηριότητες	5	33	25	28	21	15	17		144
Σύνολο		85	305	139	194	168	85	85	157	1218

3. Στοιχεία Περιβαλλοντικών Αδειών έτους 2019

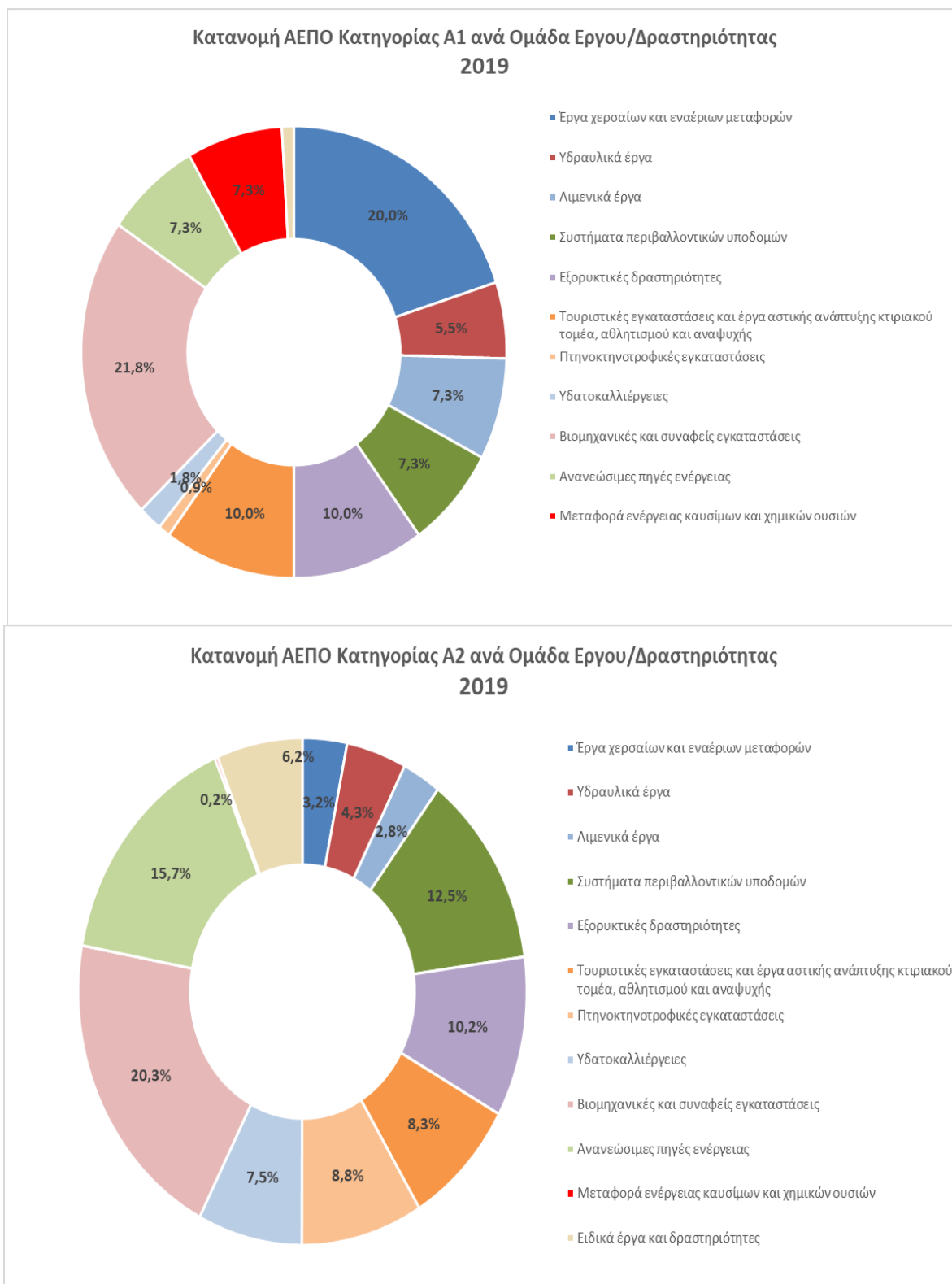
Ο παρακάτω πίνακας παραθέτει αναλυτικά τα στοιχεία των περιβαλλοντικών αδειών του έτους 2019. Από το σύνολο των 1079 αδειών, οι 110 άδειες (10,2% επί του συνόλου) κατατάσσονται σε έργα κατηγορίας A1, εκ των οποίων οι 27 (~25%) είναι νέες άδειες. Οι άδειες της κατηγορίας A2 αριθμούν συνολικά 969 (89,8% επί του συνόλου), εκ των οποίων οι 454 (~47%) είναι νέες άδειες. Από τα σχετικά γραφήματα που ακολουθούν φαίνεται ότι οι θεματικές έργων με τα μεγαλύτερα ποσοστά εμφάνισης νέων αδειών είναι οι βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις (20%), οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (15%), τα συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών (12%) και οι εξορυκτικές δραστηριότητες (10%). Αξίζει να σημειωθεί ότι παρατηρείται διαφορά στην κατανομή των αδειών έργων χερσαίων και εναέριων μεταφορών βάση κατηγορίας σε σχέση με το 2018 (60% των αδειών ήταν κατηγορίας A1) καθώς για το έτος 2019 ο αριθμός των αδειών είναι περίπου ίδιος (22 A1 και 31 A2). Τα έργα μεταφοράς ενέργειας συνεχίζουν να είναι στην πλειοψηφία τους κατηγορίας A1, οι υπόλοιπες ομάδες έργων εμφανίζουν ποσοστά χαμηλότερα του 20% εκτός των έργων βιομηχανικών και έργων χερσαίων και εναέριων μεταφορών, ενώ η ομάδα 'ειδικά έργα και δραστηριότητες' κατατάσσεται συνήθως αποκλειστικά στην κατηγορία A2.

Ομάδα έργου/ δραστηριότητας		Κατηγορία A1			Κατηγορία A2			Σύνολο
		Νέα Άδεια	Ανανέωση/ Τροποποίηση Άδειας	Σύνολο	Νέα Άδεια	Ανανέωση/ Τροποποίηση Άδειας	Σύνολο	
1η	Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών	3	19	22	21	10	31	53
2η	Υδραυλικά έργα	4	2	6	30	12	42	48
3η	Λιμενικά έργα	3	5	8	22	5	27	35
4η	Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών	3	5	8	45	76	121	129
5η	Εξορυκτικές δραστηριότητες	3	8	11	59	40	99	110
6η	Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής	4	7	11	38	42	80	91
7η	Πτηνοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις	1	0	1	42	43	85	86
8η	Υδατοκαλλιέργειες	0	2	2	41	32	73	75
9η	Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις	3	21	24	50	147	197	221
10η	Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	1	7	8	73	79	152	160
11η	Μεταφορά ενέργειας καυσίμων και χημικών ουσιών	1	7	8	1	1	2	10
12η	Ειδικά έργα και δραστηριότητες	1	0	1	32	28	60	61
Σύνολο		27	83	110	454	515	969	1079

Τα γραφήματα της κατανομής των περιβαλλοντικών αδειών ανά κατηγορία και θεματική ομάδα καταδεικνύουν ότι υφίστανται διαφοροποιήσεις στην κατάταξη αδειοδότησης έργων σε επίπεδο θεματικής ομάδας σε σχέση με το 2018. Παρατηρούμε μια σχεδόν ίση κατανομή έκδοσης αδειών για τα έργα που αδειοδοτούνται από την αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΝ (κατηγορία Α1) ανάμεσα στις βιομηχανικές δραστηριότητες (21,8%) και στα έργα χερσαίων και εναέριων υποδομών (20%). Ο μεγαλύτερος αριθμός των περιβαλλοντικών αδειών που εκδίδουν οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις

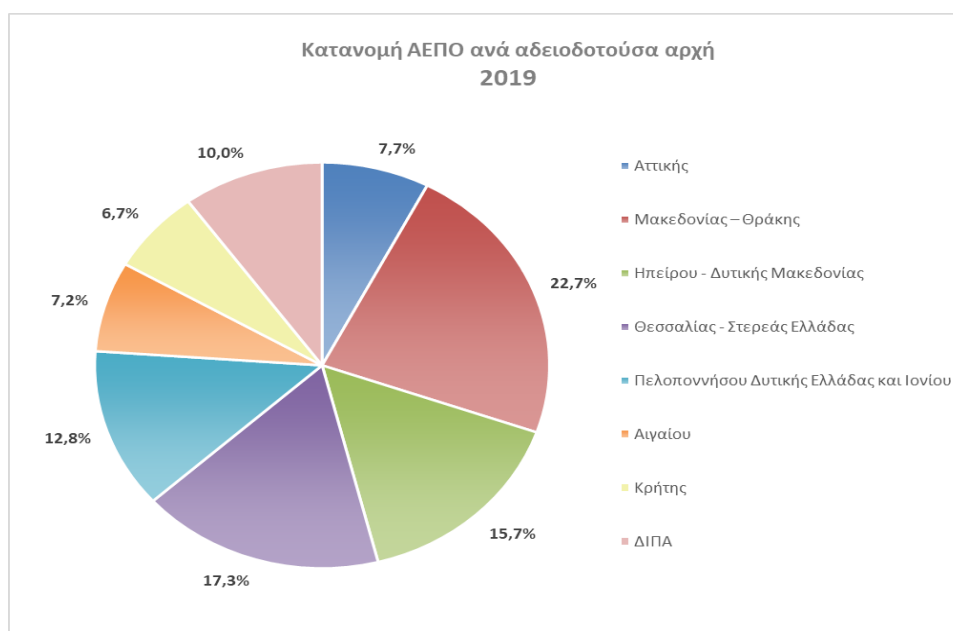
(κατηγορία Α2) προέρχεται από βιομηχανικές δραστηριότητες (20,3%), τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (15,7%), τα συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών και τις εξορυκτικές δραστηριότητες (12,5% και 10,2% αντίστοιχα). Παρατηρούμε μια μείωση κατά το ήμισυ στις άδειες για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σε σχέση με το 2018.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται για το έτος 2019 οι περιβαλλοντικές άδειες ανά αδειοδοτούσα αρχή που αναλύονται ανά ομάδα έργου/δραστηριότητας. Το μεγαλύτερο ποσοστό αδειών σε επίπεδο αποκεντρωμένης διοίκησης καταλαμβάνουν, όπως φαίνεται στο γράφημα, οι

Αποκεντρωμένες Διοικήσεις Μακεδονίας-Θράκης, Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας και Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας.

Ομάδα έργου/ δραστηριότητας		Αποκεντρωμένη Διοίκηση							ΔΙΠΑ	Σύνολο
		Αττικής	Μακεδονίας – Θράκης	Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας	Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αιγαίου	Κρήτης		
1η	Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών	2	3	7	5	4	2	10	22	55
2η	Υδραυλικά έργα	4	13	8	6	4	2	7	6	50
3η	Λιμενικά έργα	3	7	1	3	6	6	1	8	35
4η	Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών	12	23	16	20	20	16	14	8	129
5η	Εξορυκτικές δραστηριότητες	0	57	11	9	11	6	5	11	110
6η	Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής	10	12	4	12	16	13	13	11	91
7η	Πτηνοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις	2	19	45	15	4			1	86
8η	Υδατοκαλλιέργειες	4	12	15	21	12	9	0	2	75
9η	Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις	37	52	18	39	25	13	13	24	221
10η	Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	7	32	40	51	17	2	3	8	160
11η	Μεταφορά ενέργειας καυσίμων και χημικών ουσιών		1	1					8	10
12η	Ειδικά έργα και δραστηριότητες	3	18	6	9	21	10	7	1	75
Σύνολο		84	249	172	190	140	79	73	110	1079

Περιβαλλοντικές Επιθεωρήσεις

Πηγή πληροφόρησης: Γενική Διεύθυνση Σώματος Επιθεωρητών & Ελεγκτών, ΥΠΕΝ

1.Στοιχεία Ελέγχων Επιθεωρητών Περιβάλλοντος

Τα στοιχεία των ελέγχων των Σωμάτων Επιθεώρησης Βορείου και Νοτίου Ελλάδας για την περίοδο 2004-2018 συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα.

Ετος	Αριθμός ελέγχων	Μεγαλύτερο ποσοστό ελέγχων ¹	Πράξη Βεβαίωσης Παράβασης	Εισήγηση Επιβολής Προστίμου	Υψος εισηγηθέντων προστίμων (€)
2004	142	50% ²	551 ⁴	551	19.657.204
2005	145				
2006	159				
2007	212				
2008	313				
2009	223	50% ²	123 ⁴	123	3.195.085
2010	230	64%	128 ⁴	128	5.521.035
2011	249	70%	69	67	ΜΔ
2012	235	66%	66	65	ΜΔ
2013	164	62%	38	32	1.051.000
2014	145	67%	46	39	2.046.650
2015	137	50%	68	50	4.208.200
2016	58	75%	68	38	2.910.650
2017	71	35% ³	34	23	672.250
2018	88	53%	89	83	1.793.280

Σημείωση:

¹ Το ποσοστό αφορά βιομηχανικές εγκαταστάσεις και συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών (ομάδα έργων/δραστηριοτήτων 4 και 9).

² Το ποσοστό αφορά βιομηχανικές εγκαταστάσεις (ομάδα έργων/δραστηριοτήτων 9).

³ Το Σώμα Επιθεωρητών Βορείου Ελλάδας εκτέλεσε 50% από τους ελέγχους σε εξορυκτικές δραστηριότητες.

⁴ Δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία για αυτήν την περίοδο.

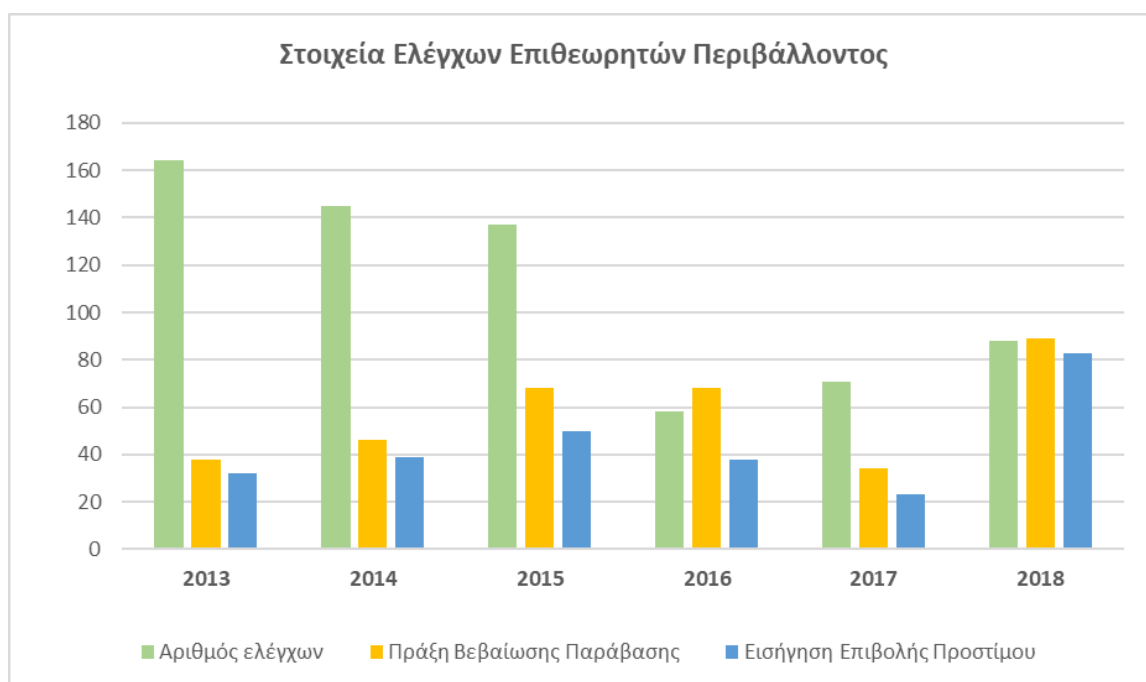
ΜΔ: Μη διαθέσιμα στοιχεία

Στο παρακάτω γράφημα απεικονίζεται το σύνολο των ελέγχων των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος Βορείου και Νοτίου Ελλάδας, από το 2004 μέχρι και το 2018. Μετά το 2012 εμφανίζεται σημαντική μείωση των ελέγχων που οφείλεται κυρίως στη σταδιακή υποστελέχωση του σώματος

επιθεωρητών, καθώς το 2013 οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος αριθμούσαν 32 άτομα ενώ το 2018 αριθμούν 15 άτομα.

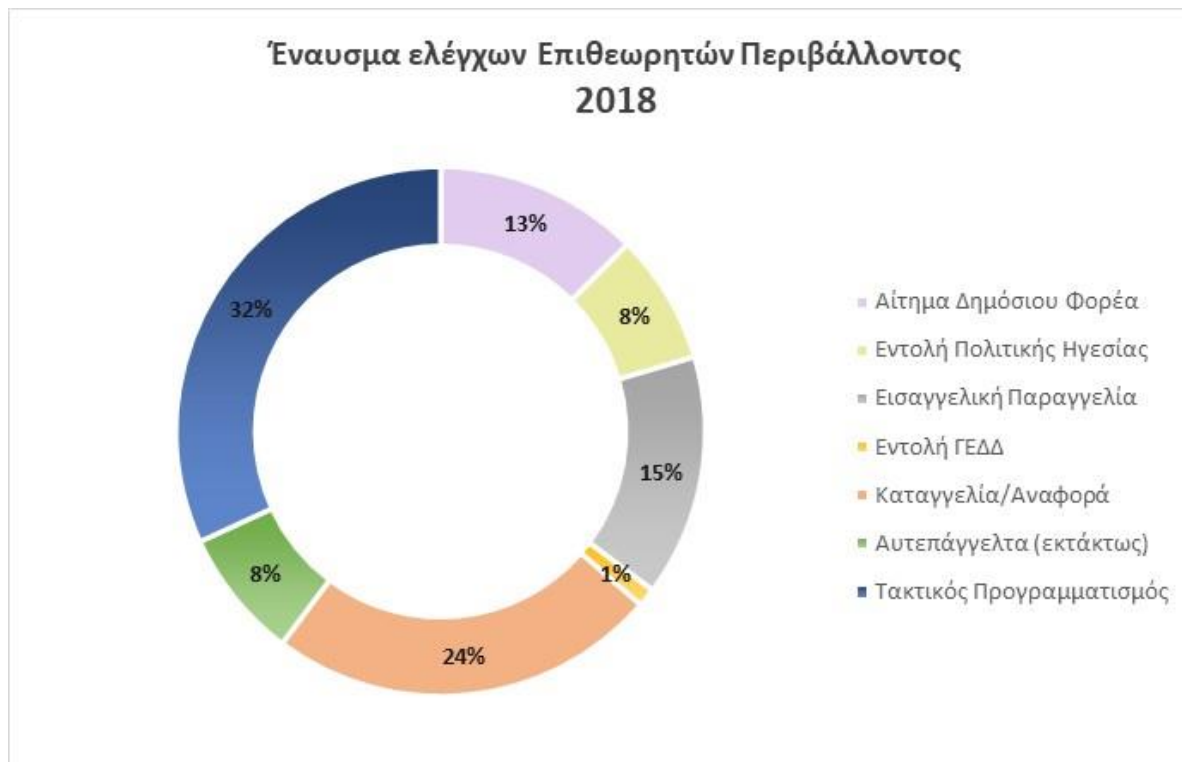

Οι περιβαλλοντικοί έλεγχοι και οι απαιτούμενες διοικητικές πράξεις (πράξεις βεβαίωσης παράβασης και εισηγήσεις επιβολής προστίμων) για το διάστημα 2013-2018 απεικονίζονται σχηματικά ακολούθως.

Το έναυσμα της διαδικασίας περιβαλλοντικής επιθεώρησης διαφοροποιείται ανάλογα με το εάν ο έλεγχος είναι τακτικός ή έκτακτος (αυτεπάγγελτα, εισαγγελική παραγγελία, εντολή του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης (ΓΓΕΔ), της πολιτικής ηγεσίας, ή κατόπιν αιτήματος άλλου δημόσιου φορέα/οργανισμού). Για το έτος 2018, το έναυσμα των περιβαλλοντικών ελέγχων αναλύεται στο γράφημα που ακολουθεί, όπου φαίνεται ότι σημαντικό ποσοστό των ελέγχων διενεργήθηκε βάσει του προγραμματισμού τακτικών επιθεωρήσεων (32% έναντι 28% το 2017 και 13% το 2016). Σε ό,τι αφορά τον έκτακτο έλεγχο, το ποσοστό των ελέγχων βάσει εισαγγελικής

παραγγελίας, αιτήματος δημόσιου φορέα και εντολών της πολιτικής ηγεσίας και του ΓΓΕΔ ανέρχεται συνολικά στο 36% (έναντι 46% το 2017), ενώ το ποσοστό των ελέγχων λόγω καταγγελιών και αναφορών αντιστοιχεί στο 24% (έναντι 20% το 2017).

Αίτημα Δημόσιου Φορέα	Εντολή Πολιτικής Ηγεσίας	Εισαγγελική Παραγγελία	Εντολή ΓΓΕΔ	Καταγγελία/Αναφορά	Αυτεπάγγελτα (εκτάκτως)	Τεχνικός Προγραμματισμός
11	7	13	1	21	7	28

2.Στοιχεία ελέγχων Περιφερειακών Αρχών

Τα στοιχεία των περιβαλλοντικών ελέγχων που έχουν πραγματοποιηθεί από τις Περιφερειακές Αρχές την περίοδο 2013-2018 παρατίθενται στον πίνακα και αποτυπώνονται στο γράφημα που ακολουθεί. Οι επιθεωρητές περιβάλλοντος στις Περιφέρειες αριθμούν συνολικά 210 άτομα. Οι Περιφερειακές Αρχές της Αττικής διέθεταν επιπλέον επιθεωρητές από την κεντρική υπηρεσία Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και επόμενα αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός των ελέγχων που διενεργήθηκαν.

Ετος	Αριθμός ελέγχων	Ομάδα Έργων/Δραστηριοτήτων 4 & 9		Πράξη Βεβαίωσης Παράβασης
		Αριθμός ελέγχων	Ποσοστό	
2013	2770	523	19%	593
2014	3158	841	27%	737
2015	3409	1002	29%	724
2016	3130	954	30%	868
2017	3031	812	27%	693
2018	3038	1165	38%	896

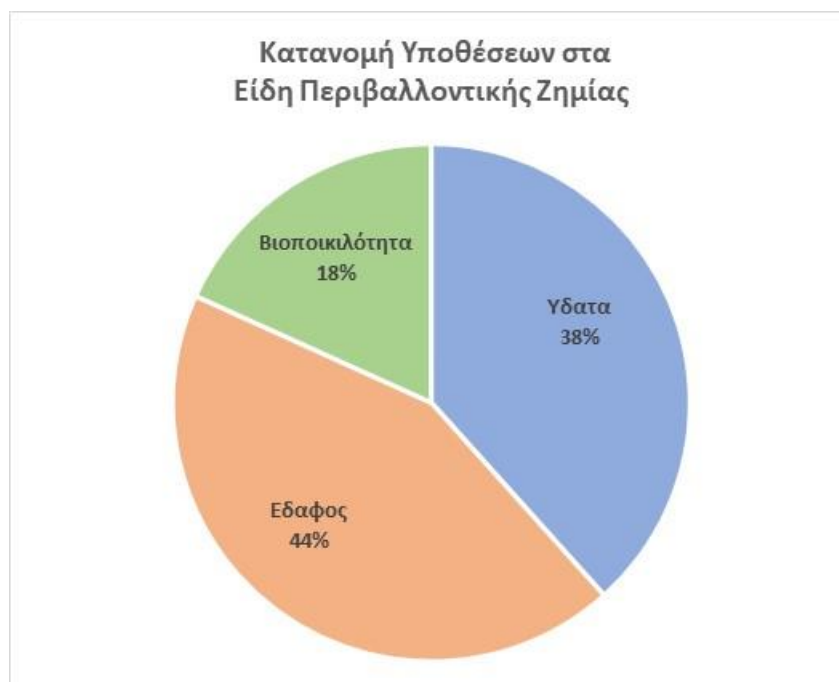

3.Υποθέσεις Περιβαλλοντικής Ευθύνης

Σύμφωνα με το Μητρώο Υποθέσεων Περιβαλλοντικής Ευθύνης του Συντονιστικού Γραφείου Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΣΥΓΑΠΕΖ), οι υποθέσεις περιβαλλοντικής ευθύνης από το 2011 έως και το 2018 αποτυπώνονται ως ακολούθως:

Περίοδος Αναφοράς Υποθέσεων	2011-2018
Κλειστές Υποθέσεις που έχουν ολοκληρωθεί τα μέτρα αποκατάστασης	26
Ανοιχτές Υποθέσεις που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του ΠΔ 148/2009 για την περιβαλλοντική ευθύνη	91
Υποθέσεις Υπό Διερεύνηση για τις οποίες εξετάζεται η υπαγωγή τους ή μη στις διατάξεις του ΠΔ 148/2009 για την περιβαλλοντική ευθύνη	28
Σύνολο	145

Στις περισσότερες περιπτώσεις των υποθέσεων η περιβαλλοντική ζημία προέρχεται από δραστηριότητες βιομηχανικών εγκαταστάσεων που σχετίζονται κυρίως με την επεξεργασία αποβλήτων. Στο παρακάτω γράφημα αποτυπώνεται η κατανομή των υποθέσεων στα είδη περιβαλλοντικής ζημίας (προστατευόμενα είδη και φυσικοί οικότοποι, ύδατα και έδαφος).

Πιστοποίηση κατά EMAS

Πηγή πληροφόρησης: Τμήμα Περιβαλλοντικών Πιστοποιήσεων, ΥΠΕΝ

Τα στατιστικά στοιχεία των εγγεγραμμένων στο Μητρώο EMAS (Eco-Management and Audit Scheme), μετά την επαναλειτουργία της Επιτροπής EMAS το 2016 παρατίθενται στον πίνακα που ακολουθεί.

Ετος	Οργανισμοί	Εγκαταστάσεις
2016	41	1442
2017	35	1330
2018	36	1333
2019	37	1334

Να σημειωθεί ότι η μείωση των εγγραφών που παρατηρήθηκε με την επαναλειτουργία της Επιτροπής EMAS ενδεχομένως να οφείλεται στις οικονομικές δυσκολίες που αντιμετώπισαν πολλές επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Έκτοτε υπάρχει σταθεροποίηση του αριθμού των εγγραφών ενώ υπάρχει και ένας μικρός αριθμός αιτήσεων για νέες εγγραφές.

Το EMAS θεωρείται ως ένα ιδιαίτερα απαιτητικό σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης και αυτό δημιουργεί μια διστακτικότητα στους οργανισμούς για την υιοθέτησή του αν δεν αποτελεί βασικό σημείο της εμπορικής τους στρατηγικής.

Πιστοποίηση προϊόντων / υπηρεσιών με το Οικολογικό Σήμα της ΕΕ

Πηγή πληροφόρησης: Τμήμα Περιβαλλοντικών Πιστοποιήσεων, ΥΠΕΝ

Τα στατιστικά στοιχεία πιστοποίησης προϊόντων/ υπηρεσιών με το οικολογικό σήμα της ΕΕ (EU Ecolabel) για την τελευταία τριετία παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα:

Κατηγορία προϊόντων / υπηρεσιών	2017	2018	2019
	αριθμός προϊόντων (αριθμός παραγωγών / εταιρειών)		
Χρώματα και Βερνίκια (paints and varnishes)	278 προϊόντα (12 εταιρείες)	288 (13 εταιρείες)	324 προϊόντα (17 εταιρείες)
Καθαριστικά / απορρυπαντικά προϊόντα (cleaning up products / detergents)	13 προϊόντα (2 εταιρείες)	—	2 προϊόντα (1 εταιρεία)
Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα (textiles)	1 προϊόν (2 εταιρείες)	1 προϊόν (2 εταιρείες)	1 προϊόν (2 εταιρείες)
Μέσα ανάπτυξης, βελτιωτικά εδάφους και εδαφοκάλυμμα (growing media, soil improvers and mulch)	—	—	1 προϊόν (1 εταιρεία)
Τουριστικά καταλύματα (tourist accommodation)	12	—	—

Σημειώνονται τα κάτωθι:

- Η κατηγορία «Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντων» αφορά στο ίδιο τελικό προϊόν (προερχόμενο από 2 εκκοκκιστήρια), το οποίο είναι δέματα 210-240 Kg εκκοκκισμένης ίνας βάμβακος βάσει του συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης AGRO 2.
- Το προϊόν της κατηγορίας «Μέσα ανάπτυξης, βελτιωτικά εδάφους και εδαφοκάλυμμα» αφορά σε ελαφρόπετρα συγκεκριμένης κοκκομετρίας που χρησιμεύει ως υπόστρωμα υδροπονικής καλλιέργειας, προορίζεται για επαγγελματίες αγρότες / παραγωγούς γεωργικών προϊόντων και εμπίπτει στην υποκατηγορία «μέσα ανάπτυξης».
- Με εντολή της Ευρ. Επιτροπής από το 2017 (με εφαρμογή από το 2018) στον υπολογισμό του αριθμού των χρωμάτων και βερνικιών θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και οι χρωστικές ουσίες. Με βάση τον αριθμό των χρωστικών ουσιών που αναλογεί σε κάθε χρώμα, ο συνολικός αριθμός για το 2018 είναι 3304 (288 προϊόντα) ενώ για το 2019 είναι 3520 (324 προϊόντα).
- Τόσο για την κατηγορία «Καθαριστικά / απορρυπαντικά προϊόντα» όσο και την κατηγορία «Τουριστικά καταλύματα» ισχύουν νέα κριτήρια από το 2018.
- Γενικά, τα κριτήρια για όλες τις κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών επικαιροποιούνται κάθε 5

χρόνια (περίπου). Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να καταθέτουν εκ νέου τεχνικούς φακέλους (με νέες εργαστηριακές δοκιμές όπου απαιτείται) στην αρμόδια υπηρεσία προς αξιολόγηση.

Συμπεράσματα και εκτιμήσεις για τους στόχους, κατευθύνσεις και τα μέτρα περιβαλλοντικής πολιτικής

Αναφορικά με την περιβαλλοντική αδειοδότηση, ο νόμος 4014/2011 έχει επιφέρει σημαντική μείωση στο αριθμό των ΜΠΕ και των ΑΕΠΟ που εκδίδονται κάθε χρόνο προσεγγίζοντας πλέον τους ευρωπαϊκούς μέσους όρους. Ταυτόχρονα, η θέσπιση προδιαγραφών για το περιεχόμενο της ΜΠΕ και του φακέλου υποβολής, για την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση, για το περιεχόμενο των ΑΕΠΟ κλπ., τον καθορισμό των κατά περίπτωση γνωμοδοτούντων υπηρεσιών, η λειτουργία του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου και η γενικότερη προτυποποίηση όλης της διαδικασίας σύνταξης και αξιολόγησης της ΜΠΕ και της ΑΕΠΟ έχει βελτιώσει την ποιότητα των μελετών και των περιβαλλοντικών όρων και προϋποθέσεων που τίθενται με την ΑΕΠΟ. Επιπρόσθετα έχει συντελέσει στην αύξηση της διαφάνειας και την καλύτερη διασφάλιση του ανταγωνισμού. Σημαντική θετική εξέλιξη αποτελεί και η πρόσφατη θεσμοθέτηση της τελικής υπογραφής της ΑΕΠΟ από τον Γενικό Διευθυντή (αντί του Υπουργού ή του Συντονιστή της Αποκ. Διοίκησης).

Εξακολουθούν όμως και παρατηρούνται σημαντικές καθυστερήσεις στην περιβαλλοντική αδειοδότηση (κυρίως λόγω φόρτου εργασίας των υπηρεσιών) καθώς και παράπονα για υπερβολικά γραφειοκρατική προσέγγιση και καταχρηστική ερμηνεία των διατάξεων της νομοθεσίας από την πλευρά της αδειοδοτούσας υπηρεσίας, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις τροποποίησης ή ανανέωσης της ΑΕΠΟ υφιστάμενων έργων και δραστηριοτήτων. Αντίστοιχα, από την πλευρά των αδειοδοτικών υπηρεσιών διατυπώνεται συχνά η άποψη ότι, σε αρκετές περιπτώσεις, οι ΜΠΕ δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της νομοθεσίας και ειδικότερα των προδιαγραφών για το περιεχόμενο των ΜΠΕ.

Επισημαίνεται ότι σήμερα, η ΔΙΠΑ έχει διττό ρόλο, δηλ. λειτουργεί και ως αδειοδοτική υπηρεσία και ως επιτελική υπηρεσία υπεύθυνη για το στρατηγικό σχεδιασμό της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, την εξειδίκευση των διαδικασιών και των προδιαγραφών, την παροχή κατευθύνσεων κλπ., χωρίς να διαθέτει την απαιτούμενη στελέχωση προκειμένου να μπορεί να ανταποκριθεί πλήρως και στους δύο ρόλους της.

Στα αξιοσημείωτα επίσης συγκαταλέγεται ότι, αν και έχει εκδοθεί η μεγάλη πλειοψηφία της προβλεπόμενης δευτερογενούς νομοθέτησης που απαιτούνταν για την πλήρη εφαρμογή του ν. 4014/2011, υπάρχουν ακόμα κάποια κενά στην εφαρμογή του νόμου με κυριότερα αυτά της μη έκδοσης των ΠΔ για το μητρώο πιστοποιημένων αξιολογητών και το μητρώο πιστοποιημένων ελεγκτών καθώς και η μη ενεργοποίηση της διάταξης αναφορικά με τον «υπεύθυνο του φακέλου». Η ενεργοποίησή τους θα επέτρεπε μια πληρέστερη αποτίμηση του ν. 4014/2011.

Σε ότι αφορά τα ποσοτικά στοιχεία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας πενταετίας, προκύπτει ότι:

- Το 85% των έργων είναι κατηγορίας Α2
- Το 40% των ΑΕΠΟ αφορά σε νέα έργα και το 60% σε ανανεώσεις ή τροποποιήσεις

Αναφορικά με τις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις, οι οποίες θα πρέπει να αποτελούν βασικό πυλώνα της περιβαλλοντικής προστασίας της χώρας, αν και υπάρχει μικρή αύξηση το 2018 σε σχέση με το 2017, εξακολουθούν και παραμένουν σε πολύ χαμηλά επίπεδα και μόλις το 1/3 αυτών αποτελεί τακτικό προγραμματισμένο έλεγχο, παρότι τόσο η εθνική όσο και η ενωσιακή νομοθεσία προβλέπουν τη διεξαγωγή συστηματικών τακτικών περιοδικών ελέγχων.

Τέλος, σε ότι αφορά τις περιβαλλοντικές πιστοποιήσεις (EMAS και ECOLABEL), δεν υπάρχουν μεταβολές σε σχέση με το 2017.

Για την περαιτέρω βελτίωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης ιδίως ως προς την επιτάχυνσή της, τη μείωση του γραφειοκρατικού φόρτου για τη διοίκηση και τους επισπεύδοντες φορείς (είτε του δημόσιου είτε του ιδιωτικού τομέα), την αύξηση της διαφάνειας, της διασφάλισης ομοιόμορφης αντιμετώπισης όλων των αιτημάτων αλλά και τη βελτίωση της ποιότητας των ΜΠΕ, καθώς και για την ενδυνάμωση των ελέγχων θα μπορούσαν να εξεταστούν μέτρα όπως:

- η πλήρης υλοποίηση του ν.4014/2011 για την περιβαλλοντική αδειοδότηση με ενεργοποίηση της ισχύουσας διάταξης για τον «υπεύθυνο φακέλου», του μητρώου πιστοποιημένων αξιολογητών ΜΠΕ (έκδοση ΠΔ), μητρώου πιστοποιημένων ελεγκτών περιβάλλοντος (έκδοση ΠΔ), και σύσταση των απαιτούμενων ειδικών κωδικών στο Πράσινο Ταμείο του ΥΠΕΝ (ΚΥΑ),
- η εστίαση της ΔΙΠΑ στον επιτελικό της ρόλο με αντίστοιχη μείωση των έργων που κατατάσσονται στην υποκατηγορία Α1 έτσι ώστε να μειωθεί ο αδειοδοτικός φόρτος,
- ο περαιτέρω εξορθολογισμός και τυποποίηση των συνοδευτικών εγγράφων, γνωμοδοτήσεων, βεβαιώσεων, σχεδίων που ζητούνται κατά την κατάθεση του φακέλου της ΜΠΕ καθώς και του περιεχομένου της ΜΠΕ με παράλληλη ενίσχυση της διάστασης της κλιματικής αλλαγής (ενδεχομένως με σταδιακή εισαγωγή υποχρέωσης μηδενικού άνθρακα για νέα μεγάλα έργα, υποκατ. Α1 μέσω λήψης μέτρων αντιστάθμισης, όπου αυτό είναι εφικτό),
- η περαιτέρω εξειδίκευση των ΠΠΔ,
- η ριζική απλοποίηση της διαδικασίας λήψης των ΠΠΔ (σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 4014/2011 πρέπει να δίνονται «αυτόματα»)
- η ενσωμάτωση της διαδικασίας λήψης ΠΠΔ στη διαδικασία γνωστοποίησης
- η υπαγωγή περισσότερων έργων στην κατηγορία Β εντός του πλαισίου που θέτουν οι οδηγίες 2011/92 και 2010/75 (με βάση την ενωσιακή νομοθεσία π.χ. δεν απαιτείται ΜΠΕ για ξενοδοχεία εντός αστικού ιστού, κτίρια γραφείων, εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις, αθλητικές εγκαταστάσεις, φωτοβολταϊκά, ερευνητικές γεωτρήσεις κλπ.),
- η εισαγωγή της δυνατότητας απλής ενημέρωσης του φακέλου για αλλαγές ήσσονος σημασίας (τεχνικές ή λειτουργικές λεπτομέρειες) οι οποίες θα περιγράφονται αναλυτικά έτσι ώστε να υπάρχει ασφάλεια δικαίου (συντήρηση/επισκευή μηχανημάτων, κτιριακή ανακαίνιση χωρίς αλλαγή χρήσης, αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού χωρίς αύξηση της δυναμικότητας, εγκατάσταση βοηθητικού εξοπλισμού όπως γερανογέφυρες, γεφυροπλάστιγγες, υποσταθμοί ηλεκτρικού ρεύματος κλπ., αλλαγές στη διαρρύθμιση των μηχανημάτων ή του εργοταξίου κλπ.),
- η εισαγωγή αναλυτικών ποιοτικών και, όπου είναι αυτό δυνατό, ποσοτικών αντικειμενικών κριτηρίων αναφορικά με το πότε τυχόν αλλαγές δεν θεωρούνται «ουσιαστικές διαφοροποιήσεις» και επομένως δεν απαιτείται τροποποίηση της ΜΠΕ για την ανανέωση/τροποποίηση της ΑΕΠΟ όπως:
 - όταν μειώνονται οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις με π.χ. μέτρα αντιρρύπανσης, αλλαγή σε καύσιμο με λιγότερες εκπομπές αέριων ρύπων ή/και CO₂, βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, μείωση της χρήσης α' υλών (π.χ. με αύξηση της ανακύκλωσης),
 - εργασίες που ως αυτοτελές έργο δεν θα απαιτούσαν περιβαλλοντική αδειοδότηση ή θα κατατάσσονταν στην κατηγορία Β χωρίς ωστόσο να έχουν σαν αποτέλεσμα την

αλλαγή της κατηγορίας ή υποκατηγορίας κατάταξης του συνολικού έργου κλπ.²,

- η απλοποίηση της διαδικασίας ανανέωσης σε περίπτωση κατοχής EMAS,
- η διεξαγωγή σεμιναρίων προκειμένου να δημιουργηθεί συναντίληψη μεταξύ των διαφορετικών υπηρεσιών αλλά και των μελετητών,
- η δυνατότητα σύνταξης της ΜΠΕ ιδιωτικού έργου από τεχνικά στελέχη του ιδιωτικού φορέα λειτουργίας,
- η απλοποίηση της ΚΥΑ 172058/2016 με την οποία εναρμονίστηκε η Οδηγία SEVESO 2012/18 με κατάργηση των πρόσθετων υποχρεώσεων που έχουν θεσπιστεί,
- η έμφαση στους περιοδικούς, τακτικούς ελέγχους, με βάση το ετήσιο πρόγραμμα υποχρεωτικών συστηματικών ελέγχων σύμφωνα με το άρθρο 20 του ν.4014/2011,
- ο εκσυγχρονισμός/κωδικοποίηση του νομοθετικού πλαισίου των περιβαλλοντικών ελέγχων με πρόβλεψη την απλή σύσταση αντί επιβολής ποινής σε κάποιες περιπτώσεις και δυνατότητα επιβολής επανορθωτικών δράσεων αντί για χρηματικά πρόστιμα σε κάποιες άλλες,
- η δημιουργία ηλεκτρονικής εφαρμογής που χρησιμοποιεί τα κοινωνικά μέσα δικτύωσης η οποία επιτρέπει στον πολίτη να καταγράφει μέσω smartphone περιβαλλοντικές παραβάσεις σε πραγματικό χρόνο και να ενημερώνει τη διοίκηση,
- η πρόβλεψη υποχρεωτικής ασφάλισης σύμφωνα και με τις σχετικές προβλέψεις του ΠΔ 148/2009 των έργων και δραστηριοτήτων κατηγορίας Α των Ομάδων 4, 5, 7, 8, 9 και 11 της ΥΑ 1958/2012, με τη εξαίρεση όσων ήδη καλύπτονται από αντίστοιχες ρυθμίσεις (εργασίες διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων) και σύνδεσή της με την έγκριση λειτουργίας/γνωστοποίηση,
- η θεσμοθέτηση συστήματος ελέγχου για προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα.

² Σύμφωνα με την Οδηγία 2011/92 απαιτείται διεξαγωγή ΜΠΕ για:

- «Κάθε μεταβολή ή επέκταση των σχεδίων που απαριθμούνται στο παρόν παράρτημα, όταν η εν λόγω μεταβολή ή επέκταση καθ' αυτή εμπίπτει στα κατώτατα όρια, αν υπάρχουν, τα οποία καθορίζονται στο παρόν παράρτημα» (παρ. 24 του Παραρτήματος Ι)
- «α) Οποιαδήποτε τροποποίηση ή επέκταση έργων που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι ή στο παρόν παράρτημα τα οποία έχουν ήδη εγκριθεί ή εκτελούνται και τα οποία μπορεί να έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον (μεταβολή ή επέκταση που δεν περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι)» (παρ. 13 του Παραρτήματος ΙΙ)